УДК 582:635.054: 635.925 (477.46)+(477.41)

О.В. Спрягайло

ПЕРСПЕКТИВИ ЗБАГАЧЕННЯ ТАКСОНОМІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ КУЛЬТИВОВАНОЇ ДЕНДРОФЛОРИ СЕРЕДНЬОГО ПОДНІПРОВ'Я

Останнім часом спостерігається тенденція масового завезення рослин нових таксонів із-за кордону садовими фірмами, товариствами чи садоводами-аматорами без наукового підходу і контролю щодо їх впровадження у культуру. Крім того, при цьому є суттєвий ризик занесення в Україну рослин інвазійно-активних видів, здатних швидко розповсюдитись за межі території культивування і завдати шкоди видам природної флори.

Нами оцінено перспективи збагачення таксономічного різноманіття культивованої дендрофлори Середнього Подніпров'я. З огляду на те, що в об'єктах озеленення регіону використовуються рослини лише 10,3% видів, гібридів і культиварів, наявних у флористичному списку інтродуцентів Лісостепу та 7,4% – України, обґрунтовано можливості збагачення асортименту деревних рослин Середнього Подніпров'я за рахунок залучення нових таксонів, інтродукованих спеціалізованими установами у суміжні регіони.

Виявлено, що у складі природної дендрофлори Середнього Подніпров'я налічується 101 вид дерев, кущів та ліан, з яких у насадженнях регіону використовується лише 60,4%. Серед аборигенних видів деревних рослин, потенційно перспективних для залучення у озеленення, заслуговують на увагу красивоквітуючі кущі – 33 види, рослини із яскравими плодами – 24 види, придатні для закріплення схилів, ярів та берегів водойм – 30 видів.

Ключові слова: *дендрофлора, асортимент, інтродукція, озеленення, фітомеліорація*

Постановка проблеми. В умовах активної антропогенної трансформації природно-ландшафтних комплексів надзвичайно актуальною є проблема мінімізації негативного впливу техногенних та деяких природних чинників на здоров'я людини. У цьому аспекті важливою, а часто вирішальною, є роль рослин і зокрема, деревних, у складі паркових, вуличних, захисних та інших насаджень. Всебічне дослідження культивованої дендрофлори певного регіону дозволяє зробити аналіз можливостей її оптимального використання, доцільності реконструкції існуючих фітосистем чи створення нових.

Одним із напрямків покращення функціональних можливостей об'єктів озеленення є інтродукція нових видів, гібридів та культиварів. Широкий асортимент доступних для фітомеліорації таксонів робить можливим вирішення ряду завдань екологічного, економічного та природоохоронного характеру.

Проте, останнім часом спостерігається тенденція масового завезення нових таксонів рослин із-за кордону садовими фірмами, товариствами чи садоводами-аматорами без наукового підходу і контролю щодо їх впровадження у культуру. Крім того, при цьому є суттєвий ризик занесення в Україну рослин інвазійно-активних видів, здатних швидко розповсюдитись за межі території культивування і завдати шкоди видам природної флори.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням оптимізації таксономічного складу культивованої дендрофлори окремих регіонів України приділено багато уваги різними науковцями: В.І. Гнєзділовою – в Передкарпатті [1], В.В. Немерцаловим – в Одесі [10], Т.В. Панасенко – на Полтавщині [11], В.М. Черняком – на Волино-Поділлі [16], Л.О. Коцун – на Волині [8], Н.В. Дерев'янко – у Північному Причорномор'ї [5]. Перспективи інтродукції окремих таксономічних груп дендрофлори оцінювали Слюсар С.І. – для *Taxodiaceae* F.W. Neger, Н. М. [12], Трофименко – для *Rosaceae* Juss. [14], С. І Кузнецов – для *Pinopsida* [9] та ін. Суттєвий вклад у комплексний аналіз наявного

асортименту деревних рослин в Україні внесли М.А. Кохно і О.М. Курдюк, які підсумували результати багаторічної інтродукції дендрофлори на території України та науково обґрунтували можливості подальшого залучення нових видів у різних регіонах [7]. Оцінка наявного в Україні асортименту видів, гібридів і культиварів деревних рослин у культурі зібрана у комплексному виданні «Дендрофлора України» [2-4].

Мета статті: оцінка шляхів збагачення таксономічного різноманіття культивованої дендрофлори Середнього Подніпров'я.

Методика

Аналіз таксономічної різноманітності культивованої дендрофлори регіону проводили на основі обстеження семи парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, 33 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення, трьох заповідних урочищ та 31 парків і скверів, що не мають режиму охорони (разом 75 паркових об'єктів). Оцінку вуличних насаджень здійснювали на підставі дослідження пришляхового озеленення 15 міст та 24 сіл Черкаської та Київської областей (разом 39 населених пунктів).

Різноманітність культивованої дендрофлори, що використовується у лісовому господарстві регіону, визначали шляхом обстеження ділянок, на яких впроваджувались лісові культури за участю інтродуцентів, а також на основі даних лісових господарств.

Ступінь залучення деревних рослин у культуру захисних насаджень оцінювали за результатами дослідження полезахисних лісосмуг, берегів Канівського та Кременчуцького водосховищ, автотранспортних шляхів за межами населених пунктів.

Інвентаризацію наявних насаджень проводили методом маршрутних обстежень. Латинські назви та номенклатуру таксонів приймали згідно з роботами С.Л. Мосякіна та М.М. Федорончука [17] з урахуванням матеріалів довідників «Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева й кущі» [2-4]. Оцінку повноти використання в регіоні видів і культиварів, інтродуковних в Україну, здійснювали шляхом порівняння власних спостережень із матеріалами М.А. Кохна й О.М. Курдюка [7], автохтонної флори – з даними В. І. Чопик, М. М. Бортняк, Ю. О. Войтюк та ін. [6].

Результати та їх обговорення

Середнє Подніпров'я – це історично сформований регіон, осьовою частиною якого є середня течія річки Дніпро. Його межі на правому березі окреслюються місцем розташування колишнього міста Заруб (вище м. Канів) у північній частині, м. Чигирин на півдні та м. Звенигородка на заході; на лівому березі – від м. Переяслав-Хмельницький на півночі до впадіння р. Сули у Дніпро – на півдні [15]. Адміністративно регіон знаходиться на території Черкаської (Звенигородський, Золотоніський, Кам'янський, Канівський, Корсунь-Шевченківський, Лисянський, Смілянський, Черкаський, Чигиринський, Чорнобаївський райони) та Київської (Кагарлицький, Миронівський, Переяслав-Хмельницький райони) областей. Тут зосереджено багато історичних, культурних, природних пам'яток і визначних місць з одного боку і об'єктів, що потенційно є зонами екологічного ризику (промислові підприємства, ерозійно-небезпечні ділянки та прибережні райони річкової мережі, що перебувають під впливом абразії та ін.) – з іншого.

Згідно з районуванням території України для інтродукції деревних рослин, Середнє Подніпров'я належить до Північно-Східного інтродукційного району, що включає Білоцерківсько-Уманський округ Правобережного інтродукційного підрайону та Лівобережний інтродукційний підрайон. Вважається, що доцільно здійснювати залучення нових видів рослин із територій-кліматичних аналогів регіону-реципієнта. За сукупністю показників, регіонами, що могли б бути джерелами інтродукції нових

таксонів рослин, є Північно-східна частина Середземномор'я, північна частина Атлантичного регіону Північної Америки (для Правобережного інтродукційного підрайону), а також північна частина Середземномор'я – для Лівобережного інтродукційного підрайону [7].

Крім цього, у зв'язку з порівняно комфортними ґрунтово-кліматичними умовами та наявністю значної екологічної пластичності у багатьох інтродукованих видів рослин, на території правобережної частини Середнього Подніпров'я можна з успіхом культивувати види з Кавказу, Середньої Азії, Північних районів Центрального Китаю і Північно-Східного Китаю, Кореї, Примор'я, Північної частини Японії, північних і центральних частин Тихоокеанського регіонів Північної Америки.

Дещо суворіші зимові умови та менша кількість опадів у літні періоди на Лівобережжі дозволяють залучати рослинний матеріал із тих же областей, що і для Правобережного інтродукційного підрайону, але вимагають легкого зимового укриття для середземноморських, закавказьких, китайських і японських видів рослин у молодому віці [7].

Унаслідок власних досліджень нами встановлено, що культивована дендрофлора регіону налічує 279 видів, 13 гібридів та 89 культиварів деревних рослин, що належать до 130 родів, 56 родин, 41 порядку, 4 класів, двох відділів. З огляду на кількість фактично інтродукованих таксонів дерев, кущів та ліан в Лісостеп України зокрема та в Україну загалом, Середнє Подніпров'я має значний невикористаний інтродукційний потенціал. В об'єктах озеленення регіону використовуються рослини лише 10,3% видів, гібридів і культиварів, наявних у флористичному списку інтродуцентів Лісостепу та 7,4% – України (табл. 1).

Таблиця 1

Повнота використання у Середньому Подніпров'ї інтродукованих в Україну деревних рослин

Таксони	Кількість таксонів у регіоні, шт.*			Використання у Середньому Подніпров'ї деревних рослин, %від інтродукованих	
	Середнє Подніпров'я	Лісостеп України	Україна	у Лісостепу	в Україні
Родів	79	219	276	36,1	28,6
Видів і різновидностей	205	1568	2282	13,1	8,9
Культиварів	51	910	1173	5,6	4,4
Разом видів, різновидностей і культиварів	**256**	**2478**	**3455**	**10,3**	**7,4**

**Примітка. Кількість інтродукованих родів, видів, різновидностей і культиварів деревних рослин у Лісостепу України та на території України – згідно даних Кохно, Курдюк, 1994 [7], у Середньому Подніпров'ї – власні дослідження*

Незважаючи на значний потенціал регіону за ґрунтово-кліматичними умовами, у його об'єкти озеленення залучено 79 родів, 205 видів і різновидностей та 51 культивар

дерев, кущів та ліан, що становить 36,1%, 13,1% і 5,6% відповідно від загальної кількості інтродукованих деревних рослин Лісостепу.

Значні можливості використання випробуваних у Лісостепу України видів і культиварів стосуються рослин обох відділів – *Pinophyta* і *Magnoliophyta* (рис. 1-2).

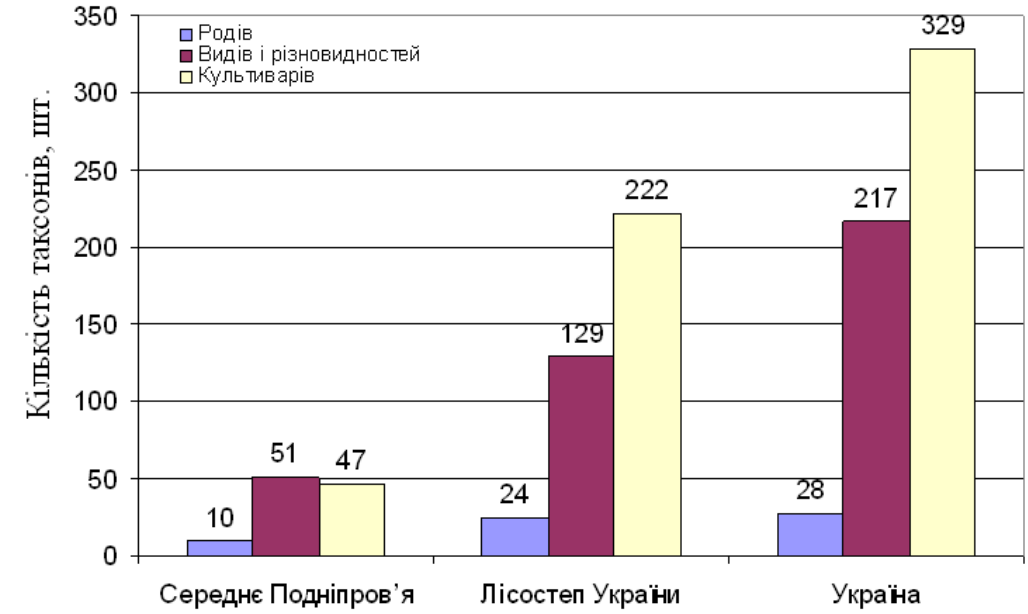

Рис. 1. Порівняння кількості таксонів інтродукованих рослин відділу *Pinophyta*, які використовуються у насадженнях Середнього Подніпров'я, Лісостепу та України

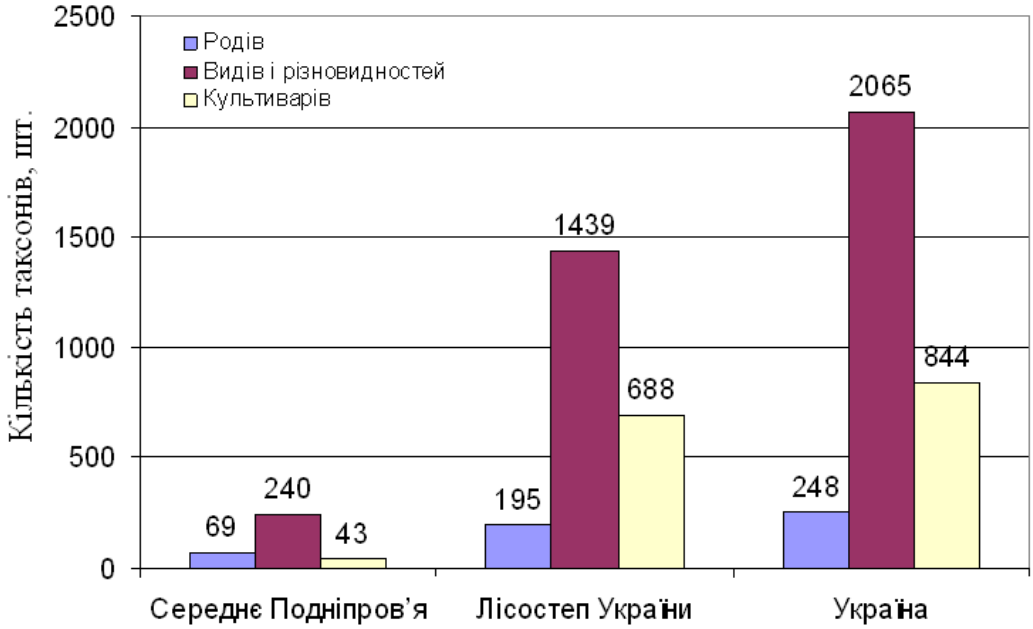

Рис. 2. Порівняння кількості таксонів інтродукованих рослин відділу *Magnoliophyta*, які використовуються у насадженнях Середнього Подніпров'я, Лісостепу та України

Із випробуваних у лісостеповій зоні України дерев і кущів відділу *Pinophyta* до Середнього Подніпров'я залучено 41,67% родів, 39,53% видів і різновидностей та 21,17% культиварів (разом – 27,92%). Практичне використання представників відділу

Magnoliophyta знайшли 35,38%, 16,68% та 6,25% відповідних таксонів, що загалом становить 13,31%.

З огляду на це, збагачення культивованої дендрофлори новими родами, видами, різновидами і культиварами можливе шляхом залучення їх із об'єктів озеленення, розміщених у суміжних регіонах. Об'єктами-донорами цінних аборигенних та інтродукованих видів рослин, придатних для вирощування у Середньому Подніпров'ї, могли б стати спеціалізовані установи, які уже провели роботу із оцінки біологічних та екологічних властивостей нових інтродуцентів, у т.ч. і на предмет їхньої інвазійності: Національний дендропарк «Софіївка» (близько 1220 деревних видів і культиварів), Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка (1100). Ботанічний сад ім. О.В. Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка (1820), дендропарк «Олександрія» НАН України (близько 1000), Устимівський дендропарк (489).

Крім інтродукції, важливим джерелом збагачення культивованої дендрофлори є види деревних рослин, що природно зростають у регіоні культивування і мають необхідні господарсько-цінні характеристики – своєрідний габітус, кольори листків, квіток чи плодів, можливість заготівлі лікарської сировини тощо.

Формування флори певної території є закономірним наслідком природно-історичних процесів, що протікали на цій ділянці земної кулі. Еволюційні зміни видової різноманітності та генетичних адаптацій рослин призвели до виокремлення видів, екологічний оптимум яких відповідає особливостям місцевих природно-кліматичних умов. У зв'язку з цим, залучення аборигенних видів рослин до складу культивованої дендрофлори дозволяє отримувати бажаний ефект у фітомеліорації за рахунок використання стійких до ряду несприятливих факторів таксонів.

У складі природної дендрофлори Середнього Подніпров'я налічується 101 вид дерев, кущів та ліан [6], з яких у насадженнях регіону використовується лише (60,4%).

Досить широко в озеленення залучаються *Acer platanoides* L., *Betula pendula* Roth *Fraxinus excelsior* L., *Pinus sylvestris* L., *Populus alba* L., *P. nigra* L., *P. tremula* L., *Prunus domestica, Pyrus communis* L., *Quercus robur* L., *Rosa canina* L., *Salix alba* L., *Sambucus nigra* L., *Tilia cordata* Mill. та ін., значно рідше – *Alnus incana* L., *Euonymus nana* Bieb., *Salix triandra* L. і т.п [13]. Зазначені види часто використовуються як основа стійких паркових, вуличних, лісових та фітомеліоративних насаджень. У багатьох випадках домінантними видами старовинних парків виступають *Acer platanoides, A. campestre* L., *Tilia cordata, Fraxinus excelsior* тощо.

Інші 39,6% видів деревних рослин місцевої флори могли б також залучатися у різні об'єкти озеленення для покращення декоративного вигляду озеленюваних територій, збереження рідкісних таксонів, з фітомеліоративною метою та ін. Серед аборигенних видів деревних рослин, перспективних для залучення у озеленення, заслуговують на увагу красивоквітуючі кущі – 33 види, серед яких *Crataegus curvisepala* Lindm., *Daphne mezereum* L. (у силу значної отруйності – лише у ботанічних садах та інших контрольованих колекціях), *Rosa pimpinellifolia* L., *Spiraea crenata* L. та ін.); рослини із яскравими плодами – 24 види, у т.ч. *Crataegus pseudokyrkostyla* Klok., *Malus praecox* (Pall.) Borkh., *Rosa rubiginosa* L. та ін.; придатні для закріплення схилів, ярів та берегів водойм – 30 видів, зокрема, *Rubus nessensis* W. Hall., *Salix viminalis* L., *Spiraea hypericifolia* L. і т.п. (табл. 2).

У складі природної дендрофлори Середнього Подніпров'я трапляються також види, занесені до Червоної книги України: *Daphne cneorum*, *Euonymus nana*, *Staphylea pinnata* L. Вони зрідка уже використовуються у деяких об'єктах озеленення, але їхнє ширше культивування у колекційних насадженнях сприятиме збереженню біологічного різноманіття та відновлення чисельності природних популяцій.

Таблиця 2

Фітомеліоративний потенціал видів автохтонної дендрофлори Середнього Подніпров'я

№ з/п	Вид	Фітомеліоративна цінність		
		Красиво-квітуючі	Із яскравими плодами	Для закріплення схилів
1.	*Amygdalus nana* L.	+		+
2.	*Cerasus fruticosa* Pall.		+	+
3.	*Chamaecytisus austriacus* L.	+		
4.	*Chamaecytisus lindemannii* V.Krecz.	+		
5.	*Chamaecytisus pineticola* Ivczenco	+		
6.	*Chamaecytisus ratisbonensis* Schaeff.	+		
7.	*Crataegus curvisepala* Lindm.	+	+	+
8.	*Crataegus fallaciana* Klok.	+	+	+
9.	*Crataegus leiomonogina* Klok.	+	+	+
10.	*Crataegus lipskyi* Klok.	+	+	+
11.	*Crataegus praearmata* Klok.	+	+	+
12.	*Crataegus pseudokyrkostyla* Klok.	+	+	+
13.	*Crataegus subrotunda* Klok.	+	+	+
14.	*Daphne mezereum* L.	+	+	
15.	*Euonymus czernjaevii* Klok.		+	+
16.	*Genista germanica* L.	+		
17.	*Genista tinctoria* L.	+		
18.	*Malus praecox* (Pall.) Borkh.	+	+	
19.	*Prunus stepposa* Kotov.	+		+
20.	*Rosa caryophyllacea* Bess.	+	+	+
21.	*Rosa corymbifera* Borkh.	+	+	+
22.	*Rosa dumalis* Bechst.	+	+	+
23.	*Rosa gorenkensis* Bess.	+	+	+
24.	*Rosa klukii* Bess.	+	+	+
25.	*Rosa majalis* Herrm.	+	+	+
26.	*Rosa mediata* Dubovik.	+	+	+
27.	*Rosa pimpinellifolia* L.	+	+	+
28.	*Rosa rubiginosa* L.	+	+	+
29.	*Rosa schmalhauseniana* Chrshan.	+	+	+
30.	*Rosa spinosissima* L.	+	+	+
31.	*Rosa subafzeliana* Chrshan.	+	+	+
32.	*Rosa villosa* L.	+	+	+
33.	*Rubus nessensis* W. Hall.			+
34.	*Salix pentandra* L.			+
35.	*Salix rosmarinifolia* L.			+
36.	*Salix viminalis* L.			+
37.	*Salix vinogradovii* A.Skvorts.			+
38.	*Spiraea crenata* L.	+		+
39.	*Spiraea hypericifolia* L.	+		+
40.	*Spiraea litwinowii* Dobrocz.	+		+

Висновки

1. Збагачення асортименту деревних рослин Середнього Подніпров'я пов'язане із перспективами залучення нових видів, гібридів і культиварів із суміжних регіонів України або використання автохтонних видів рослин, що мають цінні господарські властивості.
2. В об'єктах озеленення регіону використовуються рослини лише 10,3% видів, гібридів і культиварів, наявних у флористичному списку інтродуцентів Лісостепу та 7,4% – України.
3. З випробуваних у лісостеповій зоні України дерев і кущів відділу *Pinophyta* до Середнього Подніпров'я залучено 41,67% родів, 39,53% видів і різновидностей та 21,17% культиварів (разом – 27,92%). Практичне використання представників відділу *Magnoliophyta* знайшли 35,38%, 16,68% та 6,25% відповідних таксонів, що загалом становить 13,31%. З огляду на це, збагачення культивованої дендрофлори новими родами, видами, різновидами і культиварами можливе шляхом залучення їх із об'єктів озеленення, розміщених у суміжних регіонах.
4. У складі природної дендрофлори Середнього Подніпров'я налічується 101 вид дерев, кущів та ліан, з яких у насадженнях регіону використовується лише 60,4%. Серед аборигенних видів деревних рослин, потенційно перспективних для залучення у озеленення, заслуговують на увагу красивоквітуючі кущі – 33 види, рослини із яскравими плодами – 24 види, придатні для закріплення схилів, ярів та берегів водойм – 30 видів.

Література

1. Гнєзділова В. І. Культивована дендрофлора покритонасінних Передкарпаття та перспективи її використання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаніка» / В. І. Гнєзділова; НАН України. Нац. ботан. сад ім. М. М. Гришка. – К., 2003. – 20 с.
2. Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева й кущі. Голонасінні: довідник / [М. А. Кохно, В. І. Гордієнко, Г. С. Захаренко та ін.]; за ред. М. А. Кохна, С. І. Кузнєцова ; НАН України, Нац. бот. сад ім. М. М. Гришка. – К. : Вища шк., 2001. – 207 с.
3. Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева й кущі. Покритонасінні. Частина І. : довідник / [М. А. Кохно, Л. І. Пархоменко, А. У. Зарубенко та ін.] ; за ред. М. А. Кохна. – К. : Фітосоціоцентр, 2002.– 448 с.
4. Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева й кущі. Покритонасінні. Частина ІІ. : довідник / [М. А. Кохно, Н. М. Трофименко, Л. І. Пархоменко та ін.]; за ред. М. А. Кохна та Н. М. Трофименко. – К. : Фітосоціоцентр, 2005. – 716 с.
5. Дерев'янко Н. В. Декоративні деревні рослини у Північному Причорномор'ї (інтродукція, біоекологічні особливості, використання): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук : спец. 03.00.05 «Ботаніка» / Н. В. Дерев'янко ; НАН України ; Нац. ботан. сад ім. М. М. Гришка. – К., 2011. – 21 с.
6. Конспект флори Середнього Придніпров'я. Судинні рослини / [В. І. Чопик, М. М. Бортняк, Ю. О. Войтюк та ін.]. – К. : Фітосоціоцентр, 1998. – 140 с.
7. Кохно Н. А. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине / Н. А. Кохно, А. Н. Курдюк. – К. : Наук. думка, 1994. – 188 с.
8. Коцун Л. О. Культивована дендрофлора Волині та перспективи її використання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаніка» / Л. О. Коцун; НАН України; Центр. бот. сад ім. М. М. Гришка. – К., 1999. – 18 с.
9. Кузнецов С. І. Таксономічний склад та систематика хвойних дендрофлори України на основі сучасних тенденцій / С. І. Кузнецов, О. М. Курдюк, К. В. Маєвський // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. : Лісівництво та декоративне садівництво . - 2013. - Вип. 187, ч. 3. - С. 94-100.
10. Немерцалов В. В. Дендрофлора міста Одеси (формування, сучасний стан, перспективи оптимізації): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаніка» / В. В. Немерцалов; НАН України. Нац. ботан. сад ім. М. М. Гришка. – К., 2008. – 21 с.
11. Панасенко Т. В. Дендрофлора парків Полтавщини: сучасний стан, шляхи збереження та розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаніка» / Т. В. Панасенко; НАН України. Нац. бот. сад ім. М. М. Гришка. – К., 2007. – 20 с.

12. Слюсар С. І. Інтродукція таксодієвих (*Taxodiaceae* F.W. Neger) в Лісостепу України : монографія / С. І. Слюсар, С. І. Кузнєцов; НАН України. Нац. аграр. ун-т, Нац. ботан. сад ім. М.М.Гришка. - К., 2008. - 142 с.
13. Спрягайло О.В. Поширеність деревних рослин у об'єктах озеленення Середнього Подніпров'я / О.В. Спрягайло // Матер. IV Міжнародної наукової конференції "Збереження та реконструкція ботанічних садів і дендропарків в умовах сталого розвитку" (до 225-річчя Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України), 23–26 вересня 2013 р. – Б. Церква. – 2013. – С. 45-46.
14. Трофименко Н.М. Інтродукція видів родини Rosaceae Juss. і перспективи їх культури в Україні / Н.М. Трофименко, Л.Г. Галицька // Бюлетень Держ. Нікітського ботанічного саду. - 1999. - Вип.79. - С.168-179.
15. Чабан А. Ю. Середнє Подніпров'я: в 2 т. – Книга 1 / А. Ю. Чабан. – Черкаси : РВВ ЧДУ, 1999. – 188 с.
16. Черняк В. М. Культивована дендрофлора Волино-Поділля, перспективи її використання та збагачення: автореф. дис. д-ра біол. наук: 06.03.01 / В. М. Черняк; Укр. держ. лісотехн. ун-т. – Л., 2005. – 37 с.
17. Mosyakin S.L., Fedoronchuk M.M. Vascular plants of Ukraine. Nomenclatural checklist. – Kiev, 1999. – 345 p.

Аннотация. Спрягайло А.В. Перспективы обогащения таксономического разнообразия культивируемой дендрофлоры Среднего Поднепровья. *Оценены перспективы обогащения таксономического разнообразия культивируемой дендрофлоры Среднего Поднепровья за счет привлечения новых таксонов, интродуцированных специализированными учреждениями в смежные регионы. Выявлено, что в составе естественной дендрофлоры Среднего Поднепровья насчитывается 101 вид деревьев, кустарников и лиан, из которых в насаждениях региона используется только 60,4%. Среди аборигенных видов, потенциально перспективных для привлечения в озеленение, заслуживают внимания красивоцветущие кустарники - 33 вида, растения с яркими плодами - 24 вида, для закрепления склонов, оврагов и берегов водоемов - 30 видов.*

Ключевые слова: *дендрофлора, ассортимент, интродукция, озеленение, фитомелиорация*

Summary. ***Spryagailo O.V. The prospects for enrichment of taxonomic diversity of Middle Dnieper cultivated dendroflora.*** *Recently, the tendency of mass importation of new taxons of plants from abroad companies, societies or amateur gardeners without a scientific approach and control over their implementation in culture has been observed. Furthermore, there is a substantial risk of entry into Ukraine invasive-active species of plants. These species can quickly spread outside the cultivation and cause harmful influence on species of natural flora. We estimated the prospects for taxonomic diversity enriching of Middle Dnieper cultivated dendroflora. Judging from the fact, that in the objects of planting plants in the region only 10.3% of the species, hybrids and cultivars available in the floristic list of forest-steppe zone and 7.4% - Ukraine are used, we reasonably offer the enrichment opportunities in the range of woody plants of Middle Dnieper area through attracting new taxons, introduced by specialized agencies to adjacent regions. It was found that the Middle Dnieper dendroflora has 101 species of trees, shrubs and vines, from which 60.4% are used in greenery. Among the native species of woody plants, potentially promising for involvement in gardening, noteworthy are beautifully blooming bushes - 33 species, plants with bright fruit - 24 species suitable for fixing slopes, ravines and shores of water bodies - 30 species.*

Keywords*: dendroflora range, introduction, planting, phitomelioration.*

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Одержано редакцією 06.10.2014
Прийнято до публікації 07.12.2014